

Riigitee nr 17181 Võsu – Vergi – Söeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimise põhiprojekti

Keskkonnamõjude eelhindang

Avalik

Töö nr 21004166 / versioon 2

Tartu-Tallinn 2022

Ethel Simmul

Keskkonnaspetsialist

Kaile Eschbaum

Keskkonnaspetsialist

Jaak Järvekülg

Keskkonnaekspert (litsents: KMH0162), projektijuht

HENDRIKSON & KO

Raekoja plats 8
51004 Tartu
tel +372 740 9800

Maakri 29
10145 Tallinn
tel +372 617 7690

Hendrikson & Ko
www.hendrikson.ee
hendrikson@hendrikson.ee

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	3
2. TAUST JA SEADUSANDLIKUD ASPEKTID	4
3. KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS	7
4. MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS JA KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEV POTENTSIAALSELT OLULINE KESKKONNA-MÕJU	12
4.1. Kavandatava tegevuse seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega, mõju maakasutusele	12
4.2. Mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 aladele	13
4.2.1. Natura eelhindamine	16
4.3. Mõju kultuuriväärtustele	22
4.4. Mõju põhja- ja pinnaveele	23
4.5. Müra, vibratsioon ja õhukvaliteet	24
4.6. Jäätmekäitlus	25
4.7. Avariilukorrad	25
5. JÄRELDUS, KESKKONNAMEETMED	26

1. SISSEJUHATUS

Käesolevaks tööks on keskkonnavalane konsultatsioon riigitee nr 17181 Võsu – Vergi – Sõeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimise põhiprojektile. Rekonstrueeritav Altja sild paikneb Altja külas, Haljala vallas, Lääne-Viru maakonnas (joonis 1.1).

Käesolev töö on koostatud OÜ Hendrikson & Ko poolt keskkonnaekspert Jaak Järvekülg juhtimisel. Töös käsitletakse projektiga kavandatavate tegevuste eeldatavalt ebasoodsat mõju omavaid keskkonnaaspekte ning antakse soovitus KMH algatamise või algatamata jätmise ja ebasoodsate mõjude vältimise osas. Käesolevat aruannet on otsustajal võimalik kasutada tugimaterjalina keskkonnamõju hindamise (KMH) algatamise vajalikkuse hindamisel.

Kavandatava tegevuse kirjeldamisel ning hinnangu andmisel on aluseks Selektor Projekt OÜ poolt koostatud projekti seletuskiri ja projekti joonised seisuga november 2022.

Joonis 1.1 Kavandatava tegevuse asukoht on tähistatud punase ringiga. Projekti tehnilise kirjelduse Lisa 2. Projekteeritava lõigu asukoha skeem

2. TAUST JA SEADUSANDLIKUD ASPEKTIID

Keskkonnamõju hindamise (KMH) vajadust reguleerib keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (KeHJS), vastu võetud 22.02.2005². Vastavalt seadusele on keskkonnamõju hindamise vajadus reguleeritud järgmiselt:

§ 3. Keskkonnamõju hindamise kohustuslikkus

Keskkonnamõju hinnatakse, kui:

- 1) taotletakse tegevusloa või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju;
- 2) kavandatakse tegevust, mille korral ei ole objektiivse teabe põhjal välistatud, et sellega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile, ja mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik.

§ 2¹ Keskkonnamõju

Keskkonnamõju käesoleva seaduse tähenduses on kavandatava tegevusega või strateegilise planeerimisdokumendi elluviimisega eeldatavalt kaasnev vahetu või kaudne mõju keskkonnale, inimese tervisele ja heaolule, kultuuripärandile või varale.

§ 2² Oluline keskkonnamõju

Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

§ 6. Olulise keskkonnamõjuga tegevus

(1) Olulise keskkonnamõjuga tegevus on:

13) kiirtee, 2100 meetri pikkuse või pikema peamaandumisrajaga lennuvälja, üle kümne kilomeetri pikkuse nelja sõidurajaga tee püstitamine või ühe või kahe sõidurajaga tee ehitamine vähemalt nelja sõidurajaga teeks;

(2) Kui kavandatav tegevus ei kuulu käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatute hulka, peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas järgmiste valdkondade tegevusel on oluline keskkonnamõju:

- 10) infrastruktuuri ehitamine või kasutamine;
- 18) vee erikasutus

²<https://www.riigiteataja.ee/akt/103012022010>

Lisaks KeHJS § 6 lõige 2 nimetatud tegevusvaldkondadele on Vabariigi Valitsuse määrusega nr 224 kehtestatud täpsustatud loetelu „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“³.

Vastavalt VV määrusele:

*§ 11. Vee erikasutus**

Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang tuleb anda vee erikasutuse valdkonda kuuluvate järgmiste tegevuste korral:

5) silla rajamine, kui selle tagajärjel muutub veekogu ristlõike pindala;

7) veekogu süvendamine või veekogusse tahkete ainete kaadamine alates mahust 100 kuupmeetrit, välja arvatud keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 1 punktides 17 ja 17¹ nimetatud juhtudel;

§ 13. Infrastruktuuri ehitamine

Keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkust tuleb kaaluda infrastruktuuri ehitamise valdkonda kuuluvate järgmiste tegevuste korral:

8) tee rajamine või laiendamine, välja arvatud teerajatiste, mahasõitude, ohutussaarte, kiirendus- ja aeglustusradade, pöördeladade, tagasipöördelade kohtade, ülekäigukohtade, objekti ligipääsuks vajaliku tee, teepeenral asetsevate jalg - ja jalgrattateede, puhkekohtade ja parklate rajamine või laiendamine ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 1 punktis 13 nimetatud juhul;

§ 15. Muud tegevusvaldkonnad

Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang tuleb anda järgmiste muude tegevuste korral:

8) selline tegevus, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis võib üksi või koostoimes muu tegevusega eeldatavalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala või kaitstavat loodusobjekti.

Käesoleval juhul ei kuulu kavandatav tegevus KeHJS § 6 lõikes 1 loetletud tegevuste hulka, mille puhul KMH on kohustuslik selle vajadust kaalumata.

Antud juhul on tegu „infrastruktuuri ehitamise või kasutamisega“ (KeHJS § 6 lõige 2, p 10). Lisaks on tegu VV määruse nr 224 §13 p 8 tegevusega (kavandatava tegevusega toimub uue teelõigu rajamine (tehniliselt uue silla ehitamise kujul)). Täiendavalt jääb projektiala Lahemaa rahvusparki alale ning Natura 2000 aladele ning seega liigitub kavandatav tegevus ülal nimetatud määruse § 15 lg 8 alla.

Seega peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas tegevusel on oluline keskkonnamõju vastavalt KeHJS § 6 lõige 2. Sellest tulenevalt sõltub KMH vajadus eelhindangu tulemusest.

³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/122092020003>

* Vee erikasutamise vajalikkust otsustab Keskkonnaamet.

Vastavalt KeHJS:

§ 6¹. Eelhindang

(1) eelhindangu andmiseks esitab arendaja koos tegevusloa taotlusega järgmise teabe:

1) tegevuse eesmärk, iseloom ja füüsilised näitajad ning asjakohasel juhul vajalike lammutustööde kirjeldus;

2) tegevuse asukoha kirjeldus, sealhulgas eeldatavalt mõjutatava ala tundlikkus;

3) tegevusega eeldatavalt oluliselt mõjutatavate keskkonnaelementide kirjeldus;

4) olemasolev teave tegevusega eeldatavalt kaasneva olulise keskkonnamõju kohta, arvestades eeldatavalt tekkivaid jääke ja heiteid ning jäätmeteket, kui see on asjakohane, ning loodusvarade, eelkõige mulla, maa, maavarade ja vee kasutamist ning mõju looduslikule mitmekesisusele;

5) muu asjakohane teave, lähtudes käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud nõuetest;

6) soovi korral teave kavandatava tegevuse erisuste või võetavate keskkonnameetmete kohta, millega kavandatakse vältida või ennetada muidu ilmnedavat olulist ebasoodsat keskkonnamõju.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teabe koostamisel peab arendaja arvestama varasemate asjakohaste hindamiste tulemustega.

(3) Otsustaja annab käesoleva seaduse § 6 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust.

(5) Käesoleva seaduse § 6 lõigetes 2 ja 2¹ nimetatud eelhindangu sisu täpsustatud nõuded kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega.⁴

§ 11. Keskkonnamõju hindamise algatamine ja algatamata jätmine

(2²) Enne käesoleva seaduse § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja lõikes 2¹ viidatud tegevuse keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamist peab otsustaja küsima seisukohta kõigilt asjaomastelt asutustelt, esitades neile seisukoha võtmiseks eelhindangu ning keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse eelnõu.

Käesolevat eelhindangut on otsustajal võimalik kasutada tugimaterjalina keskkonnamõju hindamise algatamise vajalikkuse hindamisel.

Eelhindangu aruande peatükkides 3-5 on info esitamisel lähtutud Keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“.

⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/118082017003>

3. KAVANDATAVA TEGEVUSE KIRJELDUS

Vastavalt tehnilisele kirjeldusele on projekti eesmärgiks riigitee 17181 Võsu – Vergi – Sõeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine, et tõsta liiklusohutuse taset, sõidumugavust ja parandada silla kandevõimet.

Kavandatava tegevuse elluviimisel kasutatakse loodusvarasid (nt liiv, kruus ja paekivi). Tee ja rajatiste ehituseks vajaminev materjal hangitakse maardlatest, mille avamise ja kasutamise keskkonnamõju on eraldi hinnatud ning käesoleva projektiga maavarade täiendavat ammutamist ette ei nähta. Projektiala piirkonnas täiendav ebasoodne mõju puudub. Energiamahukuse osas on tegemist tavapärase tee-ehitusega, mille energiakulu ei põhjusta olulisi ebasoodsaid mõjusid.

Kavandatava tegevuse potentsiaalseteks tagajärgedeks on heide pinnasesse, õhku ja vette. Paratamatult tekib tee-ehituse käigus jäätmeid. Samuti kaasneb tee-ehitusega müra, vibratsiooni ja lõhna levimine lähipiirkondade aladele. Olulise soojuse või kiirguse tekkimist ette näha ei ole.

Alljärgnevalt on esitatud kavandatava tegevuse detailsem kirjeldus, vastavalt projekti seletuskirjale ja joonistele.

Plaanilahendus

Asendiplaani lahendus (vt joonis 3.1)

Projekteeritav Altja sild asetseb olemasoleva rajatise suhtes sümmeetriliselt, st sidumispunkt teljel. Sillast põhjapoole (Altja suunal) kulgeb tee sirgjooneliselt. Sillast 170 m lõunapoole (Vihula suunal) algab plaanikõverik raadiusega 350 m.

Lõigul on 1 mahasõit üksikelamu kinnistule (PK 154+10 paremale; lähiaadress *Silla*).

Vastavalt maanteeade projekteerimismäärle:

- sõidutee katte laius pörkepiirde horisontaalosa ulatuses peab olema konstantne ja vastama sõidutee laiuks sillal;
- muldkeha laius enne ja pärast silda peab ületama pörkepiirete vahelise kauguse mõlemalt poolt min 0,75 m.
- laiendatud muldkeha/katte kokkuviimine ol.oleva sõiduteega teostada 1:50 kaldega.
- pörkepiirde mahaviigud kõrvalmaanteel min 8m. Mahaviigud pööratakse 0,5m teest eemale.

Töömaa-piirid ja katendi üleminekud:

- PK 152+80 – PK 153+20 – Töömaa algus / Katendi üleminek 1:50 kaldega
- PK 153+20 – PK 153+88 – Katte laius 6m
- PK 152+88 – PK 154+30 – Katendi üleminek 1:50 kaldega / Töömaa lõpp

Ristlõike lahendus

Silla ristlõike koostatud vastavalt Riigiteede ristlõike valimise juhisele:

- Projektkiirus 70 km/h
- Sõidutee gabariit 6,0 m
- Sõiduraja laius 4,0 m
- Kindlustatud peenar sillal 1,0 m
- Servapruss 0,6 m.

Vertikaallahendus

Altja sild paikneb praeguselt vertikaallahenduselt ebasoodsalt tee „lohus“, mille tulemusena ei ole tagatud tee minimaalne pikikalle ega vetejuhtimine sillal.

Pikiprofiili valikul on lähtutud põhimõtetest:

- Tagada konstruktsiooni alumise pinna kõrguslik paiknemine min. 1,0 m kõrgveetasemest;
- Tagada 0,5% pikikalle sillal ja sõiduteel projektala ulatuses;
- Tagada sillaalune kallasraja kõrgusgabariit väikeulukitele 1,5 m;

Projektlahendusega viiakse sõidutee pikiprofiili Altja suunal kokku olemasolevaga 0,5% pikikalletega ja Vihula suunal tõuseb sõidutee 4%..

Vetejuhtimine (truubid, kraavid)

Silla rekonstrueerimisprojekti kontekstis antud Altja silla teelõigul täiendavalt teekraave ei projekteerita. Olemasolevad teekraavid nähakse ette profileerida ja puhastada⁵.

Konstruktsioonid

Käesoleva projektiga rajatakse integraalsild, mis rajatakse järgnevalt:

- Sild rajatakse 4-le puurvaiale, mis paiknevad väljaspool olemasoleva silla kontuuri ja toetuvad kandvale savimoreeni kihile;
- ojasängi ava ei kitsendata;
- puurvaiad rajatakse olemasoleva rajatise taha, tagades parema ehitusliku ligipääsu;
- puurvaiadel silla rajamine väldib ehitustöid vees ja lihtsustab Keskkonnaametiga kooskõlastusprotsessi;
- puuduvad tugiosad ja deformatsioonivuugid – hooldevaba lahendus (vt joonis 3.2).

⁵ Tegemist on muldkeha nõlvade profileerimisega kaasneva tööülesandega, mille käigus tagatakse kraavide pikiprofiili kulg Altja oja suunal. Kraavide puhastamine kuulub ühtlasi tavapärase teehoolde käigus tehtavate tööde hulka, ehk kraavides kasvav taimestik eemaldatakse.

Samuti ei kavandata töid veekeskkonnas olemasoleva sillakonstruktsioonide demonteerimisel (sh olemasolevate vaiade eemaldamine/likvideerimine toimub veepiiri väliselt, tööde teostamine madalvee perioodil).

Pealisehitus

Raudbetoonist tekiplaadiga 1-avaline jätkuvatala põhimõttel töötav postidele monoliitselt rajatud sild, mille arvutuslikuks ava pikkuseks võetud 10,0 m. Tekiplaat on kahepoolse põikkaldega 2,5% ja pikikaldega 0,5%, ristlõige keskmises avas muutuva paksusega 500...580 (tingitud kahepoolsest põikkaldest).

Pealisehituse tekiplaadile valatakse monoliitselt „kaldasamba“ konsolidid, mis toestavad tee muldkeha pinnast. Kaldasamba moodustab tekiplaadi küljes õhus rippuv tagasein paksusega 300...500 mm ja külgtiivad paksusega 300 mm.

Veeviimariid sillal

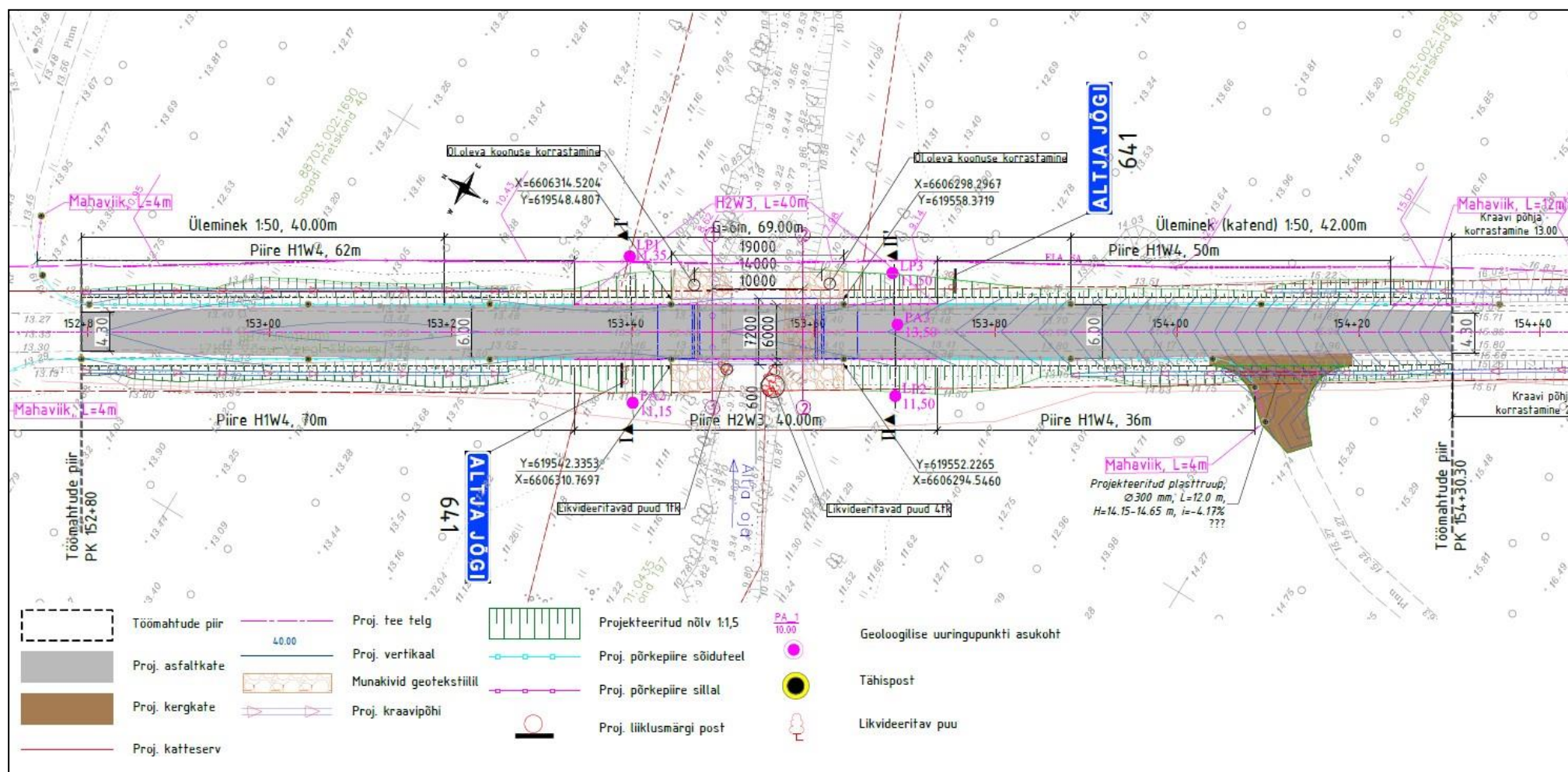
Sademeveed juhatakse rajatiselt ära põik- ja pikikalletega. Sõiduteele projekteeritakse kahepoolne põikalle 2,5% ja pikikalle 0,5%.

Rajatistel juhatakse vesi ära rajatiste alt sadeveetorustikuga. Kattealune vesi juhatakse mööda hüdroisolatsiooni pinda põikkaldega kattealusesse drenkihti – salaoja, millest väljutatakse sademevesi konstruktsiooni läbivate tilktorude kaudu haljastusele.

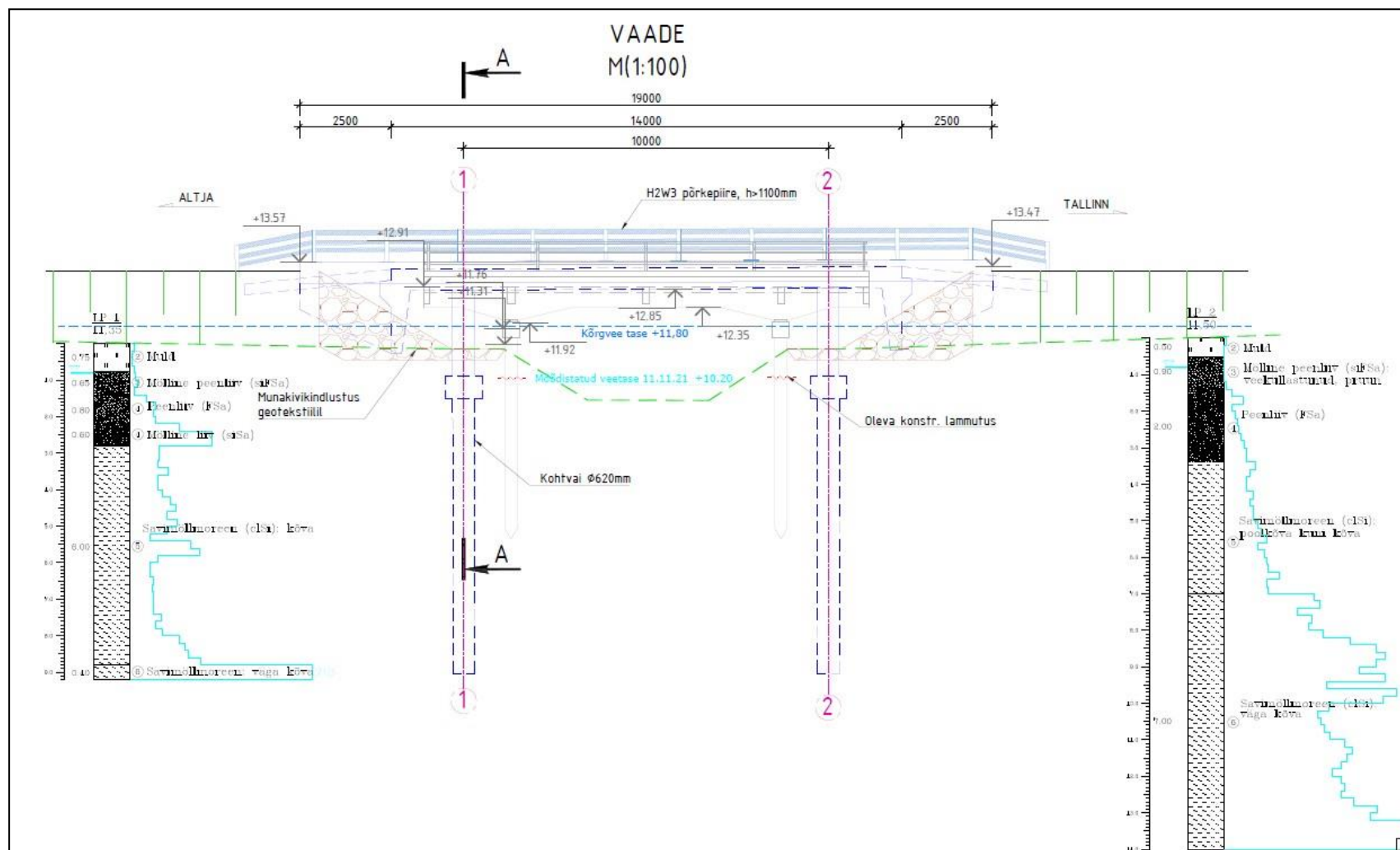
Raadamine

Projektlahendusega ei teostata raadamist, aga teostatakse üksikute puude (5 tk) langetamine Sagadi Metskonna kinnistutel⁶.

⁶ Antud puud paiknevad silla lääneküljel (looduskaitsealast teisel pool silda). Puude eemaldamine on tingitud kahest aspektist: 1. Ehitustöödel on suur oht puude juurestikku kahjustada ja tulemuseks kuivanud puud. 2. Puude võra ulatub tee kohale ja see pole lubatud.

Joonis 3.1 Asendiplaan. Allikas: Riigitee nr 17181 Võsu-Vergi-Sõeaugu km 15,354 Altja silla rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine. Muudatusprojekt

Joonis 3.2 Rajatava silla vaade. Allikas: Riigitee 17181 Võsu-Vergi-Sõeaugu km 15,354 Altja silla rekonstrueerimise põhiprojekt

4. MÕJUTATAVA KESKKONNA KIRJELDUS JA KAVANDATAVA TEGEVUSEGA KAASNEV POTENTSIAALSELT OLULINE KESKKONNAMÕJU

Käesolevas eelhindangus käsitletakse eelkõige kavandatava tegevuse (T17181 Võsu – Vergi – Sõeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimise põhiprojekti) võimalikku keskkonnamõju, mitte ilmingimata sillal ja sõiduteel juba olemasoleva liikluse kogumõju. Kuna on tegemist olemasoleva sillaga, toimuks liiklus antud alal ka ilma projektiga kavandatava tegevuseta. Projektiga parandatakse antud kohas liiklusohutuse taset, mistõttu on projektil, läbi õnnetuste ohu vähendamise, looduskeskkonnale ja inimese tervisele ka soodne mõju.

Alljärgnevalt on välja toodud teemad, tegurid ja mõjuvaldkonnad, mille puhul on kavandatava tegevuse iseloomu ja asukohta arvesse võttes ebasoodsa mõju avaldumise oht tõenäolisem või mille puhul on võimalik anda soovitusi võimaliku mõju leevendamiseks. Kõik soovitatavad leevendavad meetmed on esitatud peatükis 5.

Võimalike mõjude analüüsimisel on vastavalt Keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ arvesse võetud võimaliku mõju suurus, mõjuala ulatust, mõju ilmumise tõenäosust, mõju tugevust, kestust, sagedust, pöörduvust ja võimalikke koosmõjusid. Piiriülest mõju projektiga kavandatavate tegevustega ei kaasne.

4.1. KAVANDATAVA TEGEVUSE SEOSSED ASJAKOHASTE STRATEEGILISTE PLANEERIMISDOKUMENTIDEGA, MÕJU MAAKASUTUSELE

Projektiala asub Lääne-Viru maakonnas Haljala vallas (haldusreformi järgne), kus haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Haljala valla üldplaneeringu kehtestamiseni kehtivad ühinenud Vihula valla ja endise Haljala valla üldplaneeringud nendel territooriumidel, kus need enne ühinemist kehtestati. Haldusreformi eelselt asus projektiala endises Vihula vallas, mille üldplaneering kehtestati 2003. aastal. Üldplaneeringus ning maakonnaplaneeringus ei ole otseselt käsitletud kavandatava tegevusega seonduvaid suuniseid teedevõrgu kavandamisel. Planeeringute kontekstis on tegemist olemasoleva tee ja olemasoleva sillaga ja oluline mõju maakasutusele puudub.

Endise Vihula valla üldplaneeringu kaardile ei ole rohevõrgustiku alasid märgitud. Üldplaneeringu kaardi alusel jääb kavandatav tegevus väärtusliku maastiku alale.

Samuti jääb Lääne-Viru maakonnaplaneeringu⁷ „Väärtused, konfliktid, riigikaitse“ kaardi alusel kavandatav tegevus väärtusliku maastiku alale ning lisaks ka roheline võrgustiku alale. Aga arvestades projektiga kavandatavat tegevust (olemasoleva silla rekonstrueerimine teemaa piirides), võib öelda, et projektiga ei ole ette näha ebasoodsa

⁷ Kehtestatud riigihalduse ministri 27.02.2019 käskkirjaga nr 1.1-4/30, <https://maakonnaplaneering.ee/maakonna-planeeringud/laane-virumaa/laane-viru-maakonnaplaneering-2030/>

mõju kaasnemist väärtusliku maastiku terviklikkusele ning rohevõrgustikule. Eluslooduse jaoks barjääri oluliselt ei suurendata ega laiendata. Samas nähakse projektiga ette sillaalune kallasraja kõrgusgabariit väikeulukitele 1,5 m, mis on senisest avaram ning tagab väikeulukitele ja poolveelise eluviisiga imetajatele paremad võimalused jõe kallastel liikumiseks. Samuti ei kaasne projektiga olulisi visuaalseid mõjusid maastikulistele väärtustele.

4.2. MÕJU KAITSTAVATELE LOODUSOBJEKTIDELE, SH NATURA 2000 ALADELE

Lahemaa rahvuspark

Kavandatav tegevus paikneb EELIS andmetel Lahemaa rahvusparki alal (KLO1000511). Lahemaa rahvuspark kattub Natura 2000 võrgustiku aladega (Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala), mida on täpsemalt käsitletud peatükis 4.2.1.

Vastavalt Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirjale on rahvusparki kaitse-eesmärgiks kaitsta:

- Põhja-Eestile iseloomulikke loodust ja kultuuripärandit, sealhulgas maastikuilmet, pinnavorme, kaitsealuseid liike ja nende elupaiku, loodus- ja pärandkultuurimaastikke, maastiku üksikelemente, põllumajanduslikku maakasutust ja traditsioonilist rannakalandust, tasakaalustatud keskkonnakasutust, piirkonnale iseloomulikke asustusstruktuuri, taluarhitektuuri ning rahvakultuuri, tagades nende säilimise, taastamise, uurimise ja tutvustamise;
- elupaigatüüpe (loodusdirektiivi I lisa): veealused liivamadalad (1110) ³, liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (1150*), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (1630*), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluided – 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluided – 2130*), rusked luited kukemarjaga (2140*), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarjaga (2320), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (alvarid – 6280*), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohusad (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (6530*), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), liivakivipaljandid (8220), koopad (8310), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – 9180*), siirdesoo- ja rabametsad (91D0*) ning lammi-lodumetsad (91E0*);
- liike (linnudirektiivi I lisa): kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), kassikakk (*Bubo bubo*), tutkas

(*Philomachus pugnax*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), jäälind (*Alcedo atthis*), nõmmekiur (*Anthus campestris*), hüüp (*Botaurus stellaris*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), põldtsitsitaja (*Emberiza hortulana*), laanerähn e kolmvarvas-rähn (*Picoides tridactylus*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), metsis e mõtus (*Tetrao urogallus*), teder (*Tetrao tetrix*), musträhn (*Dryocopus martius*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), sookurg (*Grus grus*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), randtiir (*Sterna paradisaea*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), händkakk (*Strix uralensis*), rukkirääk (*Crex crex*) ja valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*);

- liike (loodusdirektiivi II lisa): harilik ebapärlikarp (*Margaritifera margaritifera*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), suur-rabakiil (*Leucorhinia pectoralis*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), saarmas (*Lutra lutra*), suur-mosaikliblikas (*Euphydryas maturna*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*) ja lõhe (*Salmo salar*);
- liike (linnudirektiivi II ja III lisa): pahlsaba-part (*Anas acuta*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), sõtkas (*Bucephala clangula*), õõnetuvi (*Columba oenas*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), hahk (*Somateria mollissima*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), kiivitaja (*Vanellus vanellus*) ja vaenukägu e toonetutt (*Upupa epops*);
- kaitsealuseid liike, milleks on limatünnik (*Sarcosoma globosum*), haruline võtmehein (*Botrychium matricariifolium*), kõdu-koralljuur (*Corallorhiza trifida*), mõru vesipipar (*Elatine hydropiper*), väike käopõll (*Listera cordata*), siberi piimikas (*Mulgedium sibiricum*), mesimurakas e soomurakas (*Rubus arcticus*), põhjatarn e norra tarn (*Carex mackenziei*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kanakull (*Accipiter gentilis*), männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), niidurüdi e niidurisla (*Calidris alpina schinzii*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*) ja väike-kirjurähn (*Dendrocopos minor*), ning väänkaela (*Jynx torquilla*) ja tuttpütti (*Podiceps cristatus*).

Kaitse-eeskirja alusel on kaitseala valitseja (Keskkonnaameti) nõusolekuta kaitsealal keelatud: projekteerimistingimuste ja ehitusloa andmine.

Avalikus versioonis varjatud.
Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.

Samuti on silla lähedal inventeeritud vanade loodusmetsade (9010*) elupaik. Kuna need on Natura 2000 võrgustiku Lahemaa loodusala ja linnuala kaitse-eesmärkideks, siis käsitletakse neid Natura eelhindamise peatükis (4.2.1.) ja siinkohal ei dubleerita. Lisaks on Lahemaa rahvuspargis kaitstavatest liikidest Altja silla piirkonnas kohatud jõesilmu, mida samuti käsitletakse Natura hindamise peatükis. Ülejäänud rahvuspargis kaitstavate liikide/elupaikade leiukohti Altja silla piirkonnas registreeritud ei ole.

Kuna projektiga kavandatavad tegevused leiavad valdavalt aset olemasoleval teel ja sillal, pole põhjust eeldada olulise ebasoodsa mõju kaasnemist Lahemaa rahvuspargi kaitse-eesmärkidele. Arvestades, et kavandatav tegevus asub kaitsealal, tuleb **ehitusloa**

andmisele saada Keskkonnaameti nõusolek (vastavalt looduskaitseseaduse § 14). Vastavalt Lahemaa rahvusparki kaitse-eeskirjale (§ 8) ei kooskõlasta aga kaitseala valitseja tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Kaitstavad liigid, vääriselupaigad jm

**Avalikus versioonis varjatud.
Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.**

Projekt näeb ette üksikute puude (5 tk) langetamine Sagadi Metskonna kinnistutel, mis ulatub ka registreeritud leiukohta, kuigi leiukoha olulist vähenemist see kaasa ei too ja liigi elutingimused suures osas säilivad.

Rekonstrueeritavast sillast jääb ca 10 m kaugusele VEP nr.163033 (vt joonis 4.1). Käesoleva projektiga vääriselupaigal tegevusi ette ei nähta, seega mõju puudub.

Altja jõgi kuulub lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis ja elupaikade nimistusse. 2021.aastal on Altja jõelõikudes Altja sillast ca 20 m ja Altja sillast 1,2-1,3 km allavoolu rajatud forelli ja jõesilmu kudetingimuste parandamiseks neli kudepadjandid (Keskkonnaameti seisukoht Altja silla eskiisprojekti lahendusele; kiri 06.05.2022 nr 6-2/22/6692-2). Käesoleva projektiga veekogus tegevusi ette ei nähta, seega puudub oluline mõju forelli ja jõesilmu kudemistingimustele ning välditakse setete allavoolu kandumist jm võimalikke mõjusid.

Keskkonnaamet on käesoleva projekti raames andnud oma 27.07.2021 kirjaga nr 6-2/21/15635- 2 arvamuse projekteerimistingimuste eelnõule. Projekti koostamisel on nimetatud tingimustega arvestatud ning projekti koostamisel on tehtud Keskkonnaametiga koostööd sobivaima lahenduse väljatöötamisel. Projekti seletuskirjas on võimalikke meetmeid ka täpsustatud.

Tööde käigus on vajalik arvestada, et tööpiirkonnas ei rikutaks looduslikku sängi ning vajadusel tööde piirkonnast vee ümbersuunamisel arvestada asjaoluga, et säiliks jõe loomulik veerežiim (kõigi vooluhulkade läbilaskevõime tagamine), sh ei toimuks ajutist paisutamist ega vee ümberjuhtimist, mis takistavad kala de ja muu vee elustiku vaba liikumist läbi tööde tsooni.

Tööde käigus tuleb vältida setete allavoolu liikumist (nt katkestada tööd ajutiste valingvihmade korral, mis tingivad kiire veetaseme tõusu jões). Sobivamaks ajaks tööde teostamiseks on madalvee periood (1.juuni 15.september), kui ei toimu siirdekalgade massilist rännet ning kahju vee elupaigale on õigete meetodite kasutamisel minimaalne.

Eeltoodud tingimuste järgimisel pole põhjust eeldada olulise ebasoodsa mõju kaasnemist kaitsealustele loodusobjektidele (v.a Lahemaa rahvuspark) ning toodud meetmete rakendamisel ei halvendata oluliselt kaitsealuste loodusobjektide seisundit.

Avalikus versioonis varjatud.
Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.

Joonis 4.1 Kavandatava tegevuse paiknemine piirkonna loodusväärtuste suhtes.
Aluskaart: Maa-amet 2022

4.2.1. NATURA EELHINDAMINE

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 looduslad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ (nn loodusdirektiiv e LoD) ja 2009/147/EÜ (nn linnudirektiiv e LiD).

Natura hindamine on menetlusprotsess, mida viiakse läbi vastavalt loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigetele 3 ja 4. Käesolevas töös tuginetakse hindamise läbiviimisel Euroopa Komisjoni juhendile „Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta”⁸ ja juhendile "Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis”⁹

KeHJS-e ning looduskaitseaduse (LKS) alusel toimub Natura hindamine keskkonnamõju hindamise menetluse raames. KeHJS § 3 punkti 2 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui kavandatakse tegevust, mis võib üksi või koostoimes teiste tegevustega eeldatavalt ebasoodsalt mõjutada Natura 2000 võrgustiku ala kaitse - eesmäärke.

⁸ [Natura 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta](#). Brüssel, 28.9.2021

⁹ Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. [Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis](#). Tellija: Keskkonnaamet.

Natura hindamise juures on oluline, et hinnatakse tõenäoliselt avalduvat mõju lähtud es üksnes ala kaitse-eesmärkidest. Tegevuse mõjud loetakse ebasoodsaks, kui tegevuse elluviimise tulemusena kaitse-eesmärkide seisund halveneb või tegevuse elluviimise tulemusena ei ole võimalik kaitse-eesmärke saavutada.

Natura hindamise esimeseks etapiks on Natura eelhindamine, mille eesmärgiks on kavandatava tegevuse tõenäoliste mõjude prognoosimine, mille tulemusena saab otsustada, kas on vajalik liikuda asjakohase (ehk täis-)hindamise etappi. Asjakohases hindamises viiakse läbi Natura alale avalduva tõenäoliselt ebasoodsa mõju detailne hindamine ning kavandatakse vajadusel leevendavad meetmed. Käesolev Natura hindamine piirdub eelhindamise etapiga, mille käigus prognoositakse tõenäolisi mõjusid. Kui eelhindamise tulemusel selgub vajadus läbi viia Natura asjakohane hindamine, tuleb algatada KMH protsess ning selle raames Natura asjakohane hindamine läbi viia.

Käesolev eelhindamine koostatakse tuginedes olemasolevale teabele. Kasutatakse olemasolevaid materjale Natura 2000 võrgustiku ala ja kaitse-eesmärkide kohta (Natura ala standard andmevormi info; Keskkonnaregistri andmebaasid, Natura alade kaitsekorralduskavad jms).

Kavandatava tegevuse seotus kaitsekorraldusega

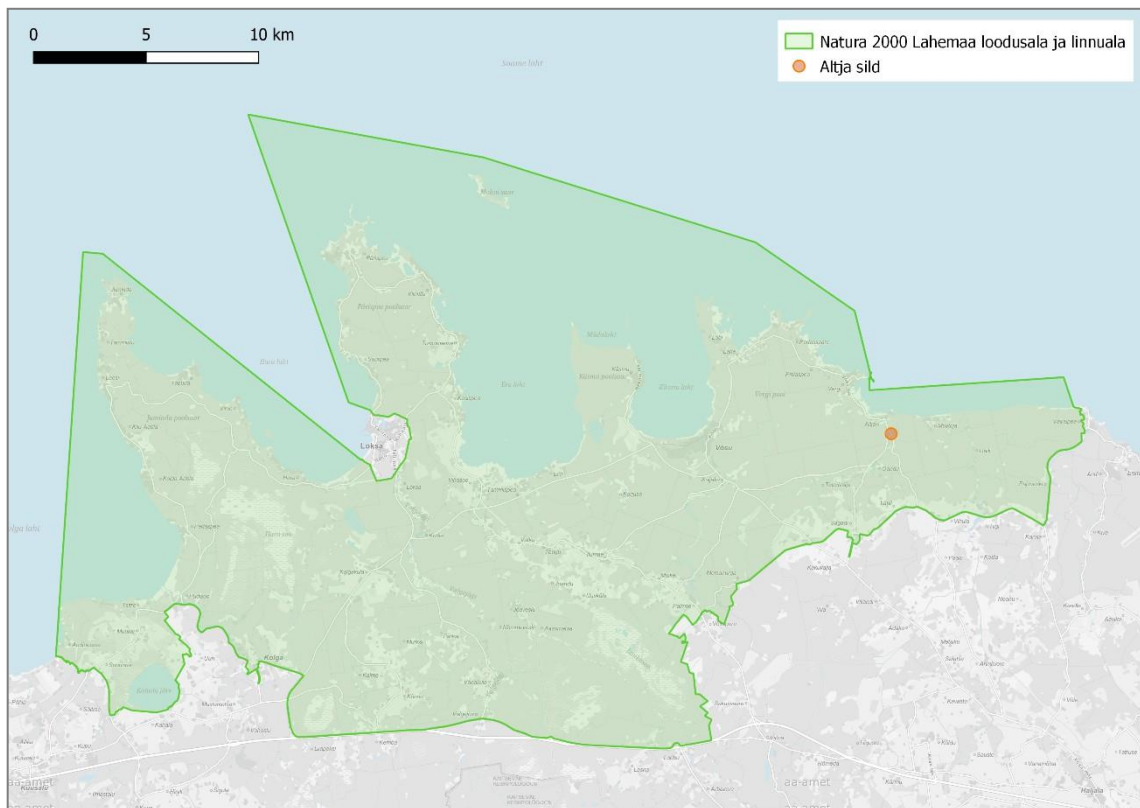
Kavandatav tegevus ei ole seotud ega vajalik ühegi Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekorraldamisega ning ei aita otseselt ega kaudselt kaasa alade kaitse-eesmärkide saavutamisele.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta ja kaasnevate mõjude tuvastamine

Kavandatavaks tegevuseks on riigitee nr 17181 Võsu – Vergi – Sõeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimine. Altja sild paikneb Altja külas, Haljala vallas, Lääne -Viru maakonnas. Vastavalt projekti seletuskirjale rajatakse rekonstrueeritav Altja sild 4-le puurvaiale, mis paiknevad väljaspool olemasoleva silla kontuuri ja toetuvad kandvale lubjakivi aluskihile. Puurvaiadel silla rajamine väldib ehitustöid vees, samuti ei kitsendata ojasängi ava. Samuti ei kavandata töid veekeskkonnas olemasoleva sillakonstruktsioonide demonteerimisel (sh olemasolevate vaiade eemaldamine/likvideerimine toimub veepiiri väliselt, tööde teostamine madalvee perioodil). Katendi uuendamine toimub silla juures ca 150 m pikkusel lõigul. Maanteed ja selle muldkeha ega koonusekindustusi ei laiendata, need rekonstrueeritakse olemasolevate struktuuride ulatuses. Projektlahendus ei näe ette raadamist tee kõrvalt, kuid eemaldatakse mõned puud (5 tk). Täpsem ülevaade kavandatavast tegevusest on antud käesoleva töö ptk 3 ja projekti seletuskirjas.

Tulenevalt tegevuste iseloomust ei ole tegevuste mõjuala ulatuslik ning hinnanguliselt hõlmab see rekonstrueeritavat silla asukohta, olemasolevat maanteed ja ehitustööde ala. Ehitusperioodil võib ajutine mõjuala olla suurem seoses ehitusaegse intensiivsema inimtegevuse ja müraga.

Kuna rekonstrueeritav Altja sild asub Natura 2000 võrgustiku Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal (joonis 4.2), siis võib neid alasid lugeda võimalikus mõjualas olevateks Natura 2000 aladeks.

Joonis 4.2 Altja silla paiknemine Lahemaa loodus- ja linnualal. Aluskaart: Maa-amet 2022

Kavandatava tegevuse mõjualasse jäävate Natura alade iseloomustus

Rekonstrueeritava silla potentsiaalses mõjualas asuvad nii Natura 2000 võrgustiku Lahemaa linnuala kui ka samades piirides asuv Lahemaa loodusala. Nende alade iseloomustused on toodud järgnevalt alade kaupa.

Lahemaa loodusala

Lahemaa loodusala (RAH0000601) on kaitse alla võetud vastavalt korraldusele „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldus nr 615-k). Loodusala pindala on ca 747 km² ning see on loodud 48 loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi ja 13 sama direktiivi II lisa liigi ning nende elupaikade kaitseks. Loodusala kattub projektiala piirkonnas Lahemaa rahvuspargiga (KLO1000511), mis tagab loodusala siseriikliku kaitse.

Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgid on järgmised:

- **Loodusdirektiivi elupaigatüübid¹⁰:** veealused liivamadalad (1110), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lähed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), eelluited (2110), valged luited (liikuvad rannikuluitud – 2120), hallid luited (kinnistunud rannikuluitud – *2130), rusked luited kukemarjaga (*2140), metsastunud luited (2180), luidetevahelised niisked nõod (2190), kuivad liivanõmmed kanarbiku ja kukemarjaga (2320), looduslikult rohketoitelised järved (3150), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), jõed ja ojad

¹⁰Tärgiga tähistatud elupaigad on esmatähtsad ja nende kaitse tagamisel on Euroopa Liidul eriline vastutus seoses sellega, et suur osa antud elupaikade/liikide levilast paikneb liikmesriikide territooriumil.

(3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), allikad ja allikasood (7160), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), liivakivipaljandid (8220), koopad (8310), vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäärakute metsad (pangametsad – *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0);

- **Loodusdirektiivi II lisa liigid:** saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), suur-kuldtiib (*Lycaena dispar*), suur-rabakiil (*Leucorrhinia pectoralis*), harilik ebapärlikarp (*Margaritifera margaritifera*), rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*) ja vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*).

Lahemaa linnuala

Lahemaa linnuala (RAH0000089) on kaitse alla võetud vastavalt korraldusele „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ (Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korraldus nr 615-k). Linnuala pindala on ca 747 km² ning see on loodud 66 erineva linnuliigi kaitseks. Lahemaa linnuala siseriiklik kaitse on tagatud alaga kattuva Lahemaa rahvusparki kaitsekorraga¹¹.

Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgid on järgmised:

- **Linnudirektiivi liigid:** kanakull (*Accipiter gentilis*), rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus*), karvasjalg-kakk (*Aegolius funereus*), jäälind (*Alcedo atthis*), soopart e pahlsaba-part (*Anas acuta*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), nõmmekiur (*Anthus campestris*), kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*), väike-konnakotkas (*Aquila pomarina*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), laanepüü (*Bonasa bonasia*), hüüp (*Botaurus stellaris*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), öösorr (*Caprimulgus europaeus*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), must-toonekurg (*Ciconia nigra*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), õõnetuvi (*Columba oenas*), rukkiräak (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnook-luik (*Cygnus olor*), väike-kirjurähn (*Dendrocygna minor*), musträhn (*Dryocopus martius*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), väike-kärbsenäpp (*Ficedula parva*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), väänkael (*Jynx torquilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), männi-käbilind (*Loxia pytyopsittacus*), nõmmelõoke (*Lullula arborea*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kalakotkas (*Pandion haliaetus*), herilaseviu (*Pernis apivorus*), tutkas (*Philomachus pugnax*), laanerähn e kolmvarvas-rähn (*Picoides tridactylus*), roherähn e meltsas (*Picus viridis*), sarvikpütt (*Podiceps auritus*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), hahk

¹¹ Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava 2016–2025

https://www.keskkonnaamet.ee/sites/default/files/kaitse_planeerimine/lisa_1_lahemaa_rp_kkk_2016-2025.pdf

(*Somateria mollissima*), randtiir (*Sterna paradisaea*), händkakk (*Strix uralensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix tetrix*), metsis (*Tetrao urogallus*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*), vaenukägu e toonetutt (*Upupa epops*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Tõenäoliselt ebasoodsa mõju prognoosimine Natura alade terviklikkusele ja kaitse-eesmärkide saavutamisele

Lahemaa loodusala

Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkidest on kavandatava tegevusele lähimateks elupaigatüübid vanad loodumetsad (9010*), mis on inventeeritud sillast kirdes Altja jõe kallastel ning elupaik ulatub seal vahetult rekonstrueeritava teelõiguni. Lisaks on vanade loodumetsade elupaik inventeeritud Altja sillast edelas ja ulatub kuni teemaa piirini (Võsu-Vergi-Sõeaugu tee kinnistuni (88703:001:3010). Altja jõgi ise on määratud jõed ja ojad (3260) elupaigatüübiks (vt joonis 4.3) ning on projektiala piirkonnas hinnatud väga heas seisundis olevaks.

Avalikus versioonis varjatud.
Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.

Lisaks on silla piirkonnas registreeritud jõesilmu esinemine. Ülejäänud elupaigad ja liigid ei ole tegevuse võimalikus mõjualas ja neid edaspidi ei käsitleta.

Avalikus versioonis varjatud.
Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.

Joonis 4.3 Lahemaa loodusala ja selle kaitse-eesmärgid rekonstrueeritava silla piirkonnas.
Aluskaart Maa-amet 2022

Mõju prognoos võimalikus mõjualas asuvate Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkide kaupa on esitatud järgnevas tabelis.

Tabel 4.1 Mõju prognoosimine Lahemaa loodusala kaitse-eesmärkidele

kaitse-eesmärkideks olevad elupaigad/liigid	Mõju prognoosimine	Natura eelhindamise tulemus
vanad loodusmetsad (9010*)	Elupaik on inventeeritud Altja sillast kirdes Altja jõe kallastel ning ulatub vahetult rekonstrueeritava teelõiguni. Lisaks on elupaik inventeeritud Altja sillast edelas ja piirneb teega ca 100 m pikkusel lõigul. Kavandatava tegevusega ei nähta ette raadamist/puude raiet ega muid tegevusi elupaiga alal. Kavandatud on küll viie puu eemaldamine koonusekindlustuse äärest (sillast läänepool, vt Joonis 3.1) kuid need ei asu 9010* elupaigana inventeeritud alal. Metsaelupaik mõlemal pool maanteed säilib olemasolevas ulatuses ja väärtuses.	Ebasoodne mõju on välistatud.
jões ja ojad (3260)	Altja jõgi on projektiala piires määratud jões ja ojad (3260) elupaigatüübiks esinduslikkusega A. Vastavalt kaitsekorralduskavale on looduslal pikaajaliseks kaitse-eesmärgiks elupaigatüübi säilimine looduslal 188,3 ha esinduslikkusega A. Silla rekonstrueerimine ei vähenda elupaiga pindala. Projektis ei ole ette nähtud ehitustöid veekeskkonnas, samuti mitte oja sängis tehtavaid kaevetöid. Tulenevalt sellest ei mõjutata ka jõe veekeskkonna seisundit. Jões ja ojad elupaik säilib olemasolevas ulatuses ja väärtuses.	Ebasoodne mõju on välistatud.
Avalikus versioonis varjatud. Vastavalt avaliku teabe seaduse § 35 punktile 8.		Ebasoodne mõju on välistatud.
jõesilm (<i>Lampetra fluviatilis</i>)	Registreeritud on ka jõesilma isendite esinemine rekonstrueeritava silla piirkonnas Altja jões. Vastavalt kaitsekorralduskavale leidub aga jõesilma Lahemaa rahvusparkis Pärlijões, Valgejões, Loobu jões, Võsu jões, Mustojas ning pika-ajaliseks kaitse-eesmärgiks on seatud: asurkond on säilinud, elupaigad on säilinud soodsas seisundis. Peamisi levikujõgesid kavandatav tegevus ei puuduta. Altja jões on liigi soodne seisund sõltuv jõe elupaiga soodsast seisundist. Kuna aga viimast ebasoodsat ei mõjutata, siis puudub mõju ka jõesilmule.	Ebasoodne mõju on välistatud.

Lahemaa linnuala

Lahemaa linnualal kavandatava tegevuse võimalikus mõjualas on registreeritud ühe ala kaitse-eesmärgiks oleva liigi leiukoht. Nimelt on Alja jõgi Oandu paisjärvest kuni suubumiseni Soome lahte registreeritud jäälinnu (*Alcedo atthis*) leiukohana. Vastavalt kaitsekorralduskavale ¹² on Lahemaal registreeritud kaks jäälinnu leiukohta: Altja jõel ning Nõmmeveskil. 2014. a linnuinventuuri käigus loendati jäälinde Lahemaal kaheksa paari ning hinnanguline arvukus Lahemaa kohta on 8–10 paari. Jäälinde ohustab veekogude (jõgede) muutmine ja reostamine inimese poolt ning külmadel talvedel hukkumine.

Silla ümberehitustööd on lokaalse mõjuga ja nende käigus ei vähendata ühtegi linnustikule (sh jäälinnule) olulist elupaika. Tegemist on tegevustega olemasoleva maantee ja silla asukohas. Projekti elluviimisel säilivad kõik Lahemaa linnualal kaitse-eesmärkideks olevate liikide elupaigad

¹² [Lahemaa rahvusparki kaitsekorralduskava 2016–2025](#), Keskkonnaamet, 2016

ja tingimused, mistõttu ei toimu ka linnuala liikide mõjutamist. Ehitustööde aegne häirimine on ajutise iseloomuga ja ei oma seetõttu suurt tähtsust ümberkaudsete elupaikade linnustikule. Seda enam, et projektis on ehitustööd ette nähtud väljaspool lindude (sh jäälinnu) pesitsusaega e 1.04.–30.06. Ebasoodne mõju linnuala kaitse-eesmärkidele ja nende elupaikadele puudub.

Natura hindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamine jõuab järeldusele, et Altja silla rekonstrueerimisel on välistatud ebasoodsa mõju tekkimine Natura 2000 Lahemaa loodusalale ja selle ala kaitse-eesmärkidele. Natura täishindamist e asjakohast hindamist Lahemaa loodusalale ei ole vaja läbi viia.

Natura eelhindamine jõuab järeldusele, et Altja silla rekonstrueerimisel on välistatud ebasoodsa mõju tekkimine Natura 2000 Lahemaa linnualale ja selle ala kaitse-eesmärkidele. Natura täishindamist e asjakohast hindamist Lahemaa linnualale ei ole vaja läbi viia.

4.3. MÕJU KULTUURIVÄÄRTUSTELE

Muinsuskaitse aluseid kultuurimälestisi projekti mõjupiirkonnas ei paikne.

Keskkonnaportaali andmetel asub rekonstrueeritavast sillast ca 10 m ning projekteeritavast asfalt kattest ca 3 m kaugusel pärandkultuuri pindobjekt – *Vaigutuslank* (vt joonis 4.4). Kavandatava tegevusega pärandkultuuri objekti ala ilmet oluliselt muutvaid tegevusi ette ei nähta. Riigimetsa Majandamise Keskus, mis koordineerib pärandkultuuri kaardistamist, on kaardistamise eesmärgina nimetanud teadmise elushoidmist selle kohta, millist kultuurilist väärtust erinevad objektid kunagi kandnud on. Pärandkultuuriobjektide säilimine ei ole seadusandlikult tagatud, objektid pole otseselt kaitse all, pärandkultuuri kaitsmine ja hoidmine on omaniku vaba voli ja väärikuse küsimus¹³.

Arvestades kavandatava tegevuse mahtu (olemasoleva silla rekonstrueerimine), võib öelda, et kavandataval tegevusel puudub mõju kultuuriväärtustele.

¹³ Info RMK kodulehel KKK all: <http://www.rm.k.ee/organisatsioon/pressiruum/kkk/parandkultuur>

Joonis 4.4 Pärandkultuuriobjektid rekonstrueeritava silla piirkonnas. *Aluskaart Maa-amet 2022*

4.4. MÕJU PÕHJA- JA PINNAVEELE

Rekonstrueeritav Altja sild ületab Altja jõge ([VEE1076600](#), vt joonis 4.1 ptk 4.2), mis kuulub avalikult kasutatavate veekogude nimistusse. Jõel kehtib kallasraja ulatus 4 m, veekaitsevöönd 10 m ja ehituskeeluvöönd 50 m. Ehituskeeld ei laiene vastavalt looduskaitseaduse § 38 (5) üldplaneeringuga kavandatud 9) sillale ja 10) avalikult kasutatavale teeale. Antud juhul on tegemist olemasoleva tee ja sillaga (mis kajastuvad ka üldplaneeringus), seega konflikti ehituskeeluvööndiga antud juhul ei teki.

Projektlahendusega ei teostata raadamist, aga teostatakse üksikute puude (5 tk) langetamine Sagadi Metskonna kinnistutel (vt joonis 3.1, ptk 3). Veeseaduse § 119 alusel on veekaitsevööndis keelatud puu ja põõsarinde raie veekogu kaldal Keskkonnaameti nõusolekuta. Seega tuleb **puude langetamiseks saada Keskkonnaameti nõusolek**.

Vastavalt KeHJS § 6 lg (1) p 17) ja 17¹) on vaja algselt keskkonnamõju hindamine, kui toimub veekogu süvendamine alates pinnase mahust 500 kuupmeetrit või vooluveekogusse tahkete ainete uputamine alates ainete mahust 2000 kuupmeetrit. Antud juhul kavandatava tegevusega veekogus ehitustegevusi (veekogu süvendamist ja tahkete ainete uputamist) ette ei nähta. **Seega ei ole kavandatava tegevuse korral vajalik keskkonnamõju hindamise algselt tulenevalt KeHJS § 6 lg (1).**

Keskkonnaamet on käesoleva projekti raames andnud oma 27.07.2021 kirjaga nr 6 2/21/15635- 2 arvamuse projekteerimistingimuste eelnõule, milles ütleb muuhulgas järgmist:

Tegemist on olemasoleva silla rekonstrueerimisega. Töid veekaitsevööndis on soovitatav teostada madalvee perioodil. Kuna Altja jõgi on avalikult kasutatav veekogu, siis silla rekonstrueerimine tuleb Keskkonnaametis registreerida veekeskonna riskiga tegevusena olenemata veekogu süvendamise või tahkete ainete veekogusse uputamise mahust. Keskkonnaamet juhhib tähelepanu, et veekeskonnariskiga tegevuse registreeringu taotlemiseks peab esitama Keskkonnaametile vähemalt üks kuu enne tegevuse alustamist nõuetekohase taotluse tegevuse registreerimiseks. Masinate hooldus ja tankimine ei ole veekaitsevööndis lubatud. Veekaitsevööndis on keelatud puu-ja põõsarde raie veekogu kaldal Keskkonnaameti nõusolekuta.

Eelnevast lähtuvalt on silla rekonstrueerimiseks vajalik taotleda Keskkonnaametilt veekeskonnariskiga tegevuse registreerimist.

Sademeveed juhitakse rajatiselt ära põik- ja pikikalletega haljasalale. Teedelt ja tänavatelt ärajuhitav sademevesi sisaldab heljumit, naftaprodukte ja ohtlikke aineid (peamiselt raskmetallid). Vastavalt Transpordiameti poolt teostatud veeseire tulemustele, tuleks sademevee käitlemise vajadust analüüsida (riski hindamine) alates liiklussagedusest 15 000 autot ööpäevas¹⁴. Kuna liiklussagedus käesoleva projekti alal on oluliselt väiksem (vastavalt Transpordiameti 2021. a loendusandmetele oli liikluskooormuseks sillal 170 sõidukit ööpäevas (sõiduaudod 99%; veoaudod/autobussid 1%) ning 2020. a loendusandmetel 178 sõidukit ööpäevas), pole põhjust eeldada olulist reostuskooormust teelt ära juhitava sajuvee tulemusena.

Kavandatud tegevus paikneb kaitstud põhjaveega alal. Lähim puurkaev (PRK0055463) asub sillast üle 300 m kaugusel lõuna suunas. Seega ei ole põhjust eeldada olulist ebasoodsat mõju põhjaveele.

Ehitustegevuse ajal peab ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus to imuma selleks ette nähtud kõvakatttega pindadel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete sattumine pinna- ja põhjavette, eriti tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, asfalditehased, töökojad, kütuse ja bituumeni hoidmise alad ning tee-ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada jõest kaugemale kui 50 m. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine jõe lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse ja vette.

Töökorras mitteolevaid reostusohlikke masinaid ei ole lubatud kasutada.

Ülal kirjeldatud leevendavaid põhimõtteid järgides ei ole kavandatud tegevuse elluviimisel alust eeldada olulise ebasoodsa mõju kaasnemist pinna- või põhjaveele.

4.5. MÜRA, VIBRATSIOON JA ÕHUKVALITEET

Sillale lähim registreeritud elu- või ühiskondlik hoone (ETAK ID 315575), asub sillast ca 105 m edela suunas ning teine lähim elu- või ühiskondlik hoone (ETAK ID 305887) jääb ca 205 m kaugusel lõuna suunas. Vastavalt Transpordiameti 2021. a loendusandmetele oli liikluskooormuseks sillal 170 sõidukit ööpäevas (sõiduaudod 99%; veoaudod/autobussid 1%) ning 2020. a loendusandmetel 178 sõidukit ööpäevas. Kuna

¹⁴ <https://transpordiamet.ee/maanteed-veeteed-ohuruum/keskkonnamoju/vesi-ja-pinnas>

tegemist ei ole suurte liiklussagedustega ning tundlikud objektid asuvad projektialast enam kuni 100 m kaugusel, ei ole põhjust eeldada ülenormatiivse müra, vibratsiooni ja õhusaaste esinemist tundlike objektide juures. Ka ei nihku tee projektiga müra - ja saastetundlikele objektidele lähedamale.

Võimalike ehitusaegsete müra- ja vibratsioonihäiringute vähendamiseks on soovitatav müra- ja vibratsioonirikkaid ehitustöid teostada päevasel ajal ning tööpäevadel. Kasutatav tehnika peab olema heas tehnilises seisukorras.

Ehitusaegse õhusaaste (tolm, heitgaasid) liigset mõju ümbritsevatele aladele tuleb samuti vältida õigete töömeetodite ja töö aja valikuga. Vältida tuleb ehitusaegse tolmu levikut majapidamisteni, vajadusel tuleb tolma- ja materjalide niisutada (selleks mitte kasutada kemikaalide lahuseid).

4.6. JÄÄTMEKÄITLUS

Iga ehitustegevuse käigus tekib paratamatult teatud kogus jäätmeid. Keskkonnamõju vähendamiseks tuleb jäätmeteket võimalikult minimeerida ja võimalusel jäätmeid taaskasutada. Materjalide taaskasutus võimaluste piires on teeprojektide puhul tavapraktika. Kui võimalik, näha tööprojekti ette ehitusaegsete jääkmaterjalide taaskasutus.

Taaskasutuseks mittesobivad ehitusel tekkivad jäätmed tuleb käidelda vastavalt kehtivale korrale. Arvestada jäätmeseadusest ja keskkonnaministri 21.04.2004 määrusest nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätme- omane kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ tulenevate nõuetega. Samuti tuleb arvestada Haljala valla ¹⁵ jäätmehoolduseeskirjas olevate nõuetega.

Tööde piirkond peab olema varustatud piisava suurusega prügikonteineritega, kuhu koguda tekkivad tavajäätmed. Ohtlikud jäätmed tuleb koguda tavajäätmetest eraldi. Kõik jäätmed tuleb üle anda tegevuseks vastavat keskkonnaluba omavale ettevõttele. Jäätmed, mida omaduste ja koguse poolest ei ole võimalik ladustada konteineritesse, tuleb ladustada ajutiselt selleks ettevalmistatud laoplatsil. Jäätmete ladustamine väljaspool selleks ettenähtud kohti on keelatud.

4.7. AVARIIOLOKORRAD

Ehitusperioodil tuleb avariiolekordade risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja koheselt teavitama Tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit.

¹⁵ <https://www.riigiteataja.ee/akt/423042022001>

5. JÄRELDUS, KESKKONNAMEETMED

Käesolevas aruandes on esitatud riigitee nr 17181 Võsu – Vergi – Sõeaugu km 15,354 Altja silla (nr 195) rekonstrueerimise põhiprojekti keskkonnamõjude eelhindang, mille koostamisel lähtuti KeHJS § 61 ja keskkonnaministri 16.08.2017 määruses nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ esitatud tingimustest. Eelhindangus jõuti järeldusele, et käesoleva projekti puhul ei ole keskkonnamõju hindamine (KMH) vajalik enamike keskkonnaaspektide lõikes. Olulise keskkonnamõju vältimine tuleb tagada korrektsete töömeetoditega. Natura eelhindamine jõudis järeldusele, et Altja silla rekonstrueerimisel on välistatud ebasoodsa mõju tekkimine Natura 2000 Lahemaa loodusale ja Lahemaa linnualale ning nende alade kaitse-eesmärkidele. Natura täishindamist e asjakohast hindamist Lahemaa loodusale ja Lahemaa linnualale ei ole vaja läbi viia.

Ebasoodsa mõju vältimiseks on soovitatav arvestada järgmiste asjaoludega ning rakendada all kirjeldatud meetmeid:

- Kuna kavandatav tegevus asub kaitsealal, tuleb ehitusloa andmisele saada Keskkonnaameti nõusolek (vastavalt looduskaitseaduse § 14, vt täpsemalt ptk 4.2).
- Kuna projektiga nähakse veekaitsevööndis ette puude eemaldamist, tuleb langetamiseks saada Keskkonnaameti nõusolek (vastavalt veeseaduse § 119, vt täpsemalt ptk 4.4).
- Kuna kavandatav tegevus (silla rajamine) toimub avalikult kasutataval veekogul, siis on antud juhul vajalik taotleda Keskkonnaametilt veekeskkonnariskiga tegevuse registreerimist (vt täpsemalt ptk 4.4).
- Arvestada projekti käigus Keskkonnaameti poolt antud tingimusi, sh:
 - Ehitustöid ei tohi planeerida jäälinnu pesitsusajale 1.04 -30.06 ning tööde käigus ei tohi kahjustada järsakute pinnast.
 - Tööde käigus on vajalik arvestada, et tööpiirkonnas ei rikutaks looduslikku sängi ning vajadusel tööde piirkonnast vee ümbersuunamisel arvestada asjaoluga, et säiliks jõe loomulik veerežiim (kõigi vooluhulkade läbilaskevõime tagamine), sh ei toimuks ajutist paisutamist ega vee ümberjuhtimist, mis takistavad kalade ja muu vee elustiku vaba liikumist läbi tööde tsooni.
 - Tööde käigus tuleb vältida setete allavoolu liikumist (nt katkestada tööd ajutiste valingvihmade korral, mis tingivad kiire veetaseme tõusu jões). Sobivamaks ajaks tööde teostamiseks on madalvee periood (1.juuni-15.september), kui ei toimu siirdekalade massilist rännet ning kahju vee elupaigale on õigete meetodite kasutamisel minimaalne.
- Ehitusmasinate parkimine, tankimine ja hooldus peavad toimuma selleks ette nähtud kõvakattega pindadel. Ehitustegevus peab olema korraldatud selliselt, et oleks välistatud saasteainete sattumine pinna- ja põhjavette, eriti tugevatel sajuperioodidel. Ehitusaegsed ajutised kontorid, laod, asfalditehased, töökojad, kütuse ja bituumeni hoidmise alad ning tee-ehitusmasinate parkimiskohad on soovitatav rajada kaugemale kui 50 m jõest. Juhul kui eelmainitud alade ja objektide paiknemine jõe lähedal on vältimatu, tuleb tööde teostajal olla tähelepanelik ja kavandada töökorraldus selliselt, et oleks välistatud reostuse sattumine pinnasesse ja vesikeskkonda.

- Töökorras mitteolevaid reostusohlikke masinaid ei ole lubatud kasutada.
- Võimalike ehitusaegsete müra- ja vibratsioonihäiringute vähendamiseks on soovitatav müra- ja vibratsioonirikkaid ehitustöid teostada päevasel ajal ning tööpäevadel. Kasutatav tehnika peab olema heas tehnilises seisukorras.
- Ehitusaegse õhusaaste (tolm, heitgaasid) liigset mõju ümbritsevatele aladele tuleb vältida õigete töömeetodite ja töö aja valikuga. Vältida tuleb ehitusaegse tolmu levikut majapidamisteni, vajadusel tuleb tolmvaid materjale niisutada (selleks mitte kasutada kemikaalide lahuseid).
- Ehitusaegset valgusreostuse mõju tuleb vältida sobivate töömeetodite valikuga, pimedal ajal piirkonda mitte üle valgustada.
- Keskkonnamõju vähendamiseks tuleb jäätmeteket võimalikult minimeerida ja võimalusel jäätmeid taaskasutada. Materjalide taaskasutus võimaluste piires on teeprojektide puhul tavapraktika. Kui võimalik, näha tööprojekti ette ehitusaegsete jääkmaterjalide taaskasutus.
- Taaskasutuseks mitesobivad ehitusel tekkivad jäätmed tuleb käidelda vastavalt kehtivale korrale. Arvestada jäätmeseadusest ja keskkonnaministri 21.04.2004 määrusest nr 21 „Teatud liiki ja teatud koguses tavajäätmete, mille vastava käitlemise korral pole jäätmeloa omamine kohustuslik, taaskasutamise või tekkekohas kõrvaldamise nõuded“ tulenevate nõuetega. Samuti tuleb arvestada Haljala valla¹⁶ jäätmehoolduseeskirjas olevate nõuetega.
- Tööde piirkond peab olema varustatud piisava suurusega prügikonteineritega, kuhu koguda tekkivad tavajäätmed. Ohtlikud jäätmed tuleb koguda tavajäätmetest eraldi. Kõik jäätmed tuleb üle anda tegevuseks vastavat keskkonnaluba omavale ettevõttele. Jäätmed, mida omaduste ja koguse poolest ei ole võimalik ladustada konteineritesse, tuleb ladustada ajutiselt selleks ettevalmistatud laoplatsil. Jäätmete ladustamine väljaspool selleks ettenähtud kohti on keela tud.
- Ehitusperioodil tuleb avariilukordade risk välistada korrektsete töömeetoditega. Ehituse töövõtja peab olema valmis hädaolukordadeks ja nende puhul vastavalt tegutsema. Õnnetusjuhtumistest, mis võivad olla keskkonnale ohtlikud, peab töövõtja kohe selt teavitama Tellijat, Päästeametit ja Keskkonnaametit.

¹⁶ <https://www.riigiteataja.ee/akt/423042022001>